

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 26 november 2008

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om teori, metod och forskning på idrottsforum.org](#)

En central beståndsdel i människans kunskapsutveckling, på ett individuelt plan, inte minst, men också som kollektiv, är jämførelsen. Ett ting, en handling, en tanke blir fullt ut begriplig når den jämføres med andra ting, handlingar, tankar, och de synbara likheterna eller skillnaderna begrundas. Denna kunskapsteoretiske insikt har kommet att øverføres till främst samhällsvetenskaplig forskning, inom vilken den komparative forskningsmetoden blev populär efter andra världskriget och användes för att jämføra förhållanden i olika länder. Komparativ forskning blev allmänt anammad och brukad från och med 1980-talet, i takt med den tilltagande internationaliseringen. På svensk botten minns vi Walter Korpi och hans välfärdsforskning som byggde på statistiske analyser av kvantitative data från ett stort antal OECD-länder. På senere tid har dock den komparative forskningsansatsen hamnat i vanrykte, delvis som en följd av globaliseringen og ifrågasättandet av nationalstaten som analysenhet, delvis till följd av en växande insikt om svårigheterna att jämføra mellom vitt skilda kulturer. Också inom idrottsforskningen har den komparative forskningsmetoden lagts i träda. I en ny bok argumenterer Ian Henry og juniora og seniora kollegor från Loughborough för den komparative forskningens fördelar inom idrottsforskningen. Hallgeir Gammelsæter har læst Henry med fleras *Transnational and Comparative Research in Sport: Globalisation, Governance and Sport Policy* (Routledge), og i sin recension sammanfattar han de bærende tankegangarna i denna viktige bok, för øvrigt en som "idrottsforskare bør læsa".

Den komparative forskningmetoden återupprättas

Hallgeir Gammelsæter

Avd. for økonomi-, informatikk- og samfunnsfag, Høgskolen i Molde

Ian Henry & The Institute of Sport and Leisure Policy

Transnational and Comparative Research in Sport: Globalisation, Governance and Sport Policy

240 sider, inb.

Abingdon, Oxon: [Routledge](#) 2007

ISBN 978-0-415-40112-8

Professor Ian Henry har sammen med kollegaer, gjesteforskere og doktorgradsstudenter ved Institute of Sport and Leisure Policy ved Loughborough University's School of Sports & Exercise Sciences satt sammen en interessant bok om hvordan idretten, dens betydning og endring, kan forstås komparativt i en global verden. Dette skjer mot et bakteppe der det i følge Henry (kapittel 1) blir færre komparative analyser av idrett, selv om samfunnsfaglige analyser av idretten ellers blomstrer. Forklaringene er flere og relaterte, mener Henry. Fokuset på globalisering har reist spørsmål ved nytten av å bruke nasjonalstaten som analyseenhet. Det samme har teoretisk pluralisme og epistemologiske problemer knyttet til sammenligning på tvers av nasjoner og kontinenter. I tillegg har den orientalistiske kritikken av

litteratur og kultur også spredd seg til analyser av politikk. Spørsmålet reises om vestlige målestokker og begreper om universelle former bærer i analysen av andre kulturer. Henry diskuterer og erkjenner disse post-moderne utfordringene, men uten å akseptere at de må stå i veien for komparative analyser på tvers av land (eller andre territorier). Boken kan derfor leses som både en oppfordring til komparative analyser og som en veileder for dem som setter i gang med komparative studier.

Boken består av tre deler. I del I utvikles i tillegg til ovenfornevnte argumentasjon om komparativ forskning også teoretiske og epistemologiske perspektiver og typologier om komparasjon. I del II anvendes – eller rettere: illustreres – perspektivene og typologiene gjennom case som er hentet fra studier som tidligere er publisert i andre versjoner. Del III består av Henrys ene kapittel om interkulturell analyse av politikk hvor han forsvarer metodisk pluralisme. Her hevder han at generalisering fremdeles er mulig selv om tiden for de universelle sannhetene er over. Til tross for ontologiske og epistemologiske forskjeller mellom paradigmer og grupper med ulike kulturelle kontekster er ikke skillene av en slik art at det er umulig å komme fram til felles etiske standpunkt, og dermed både inter- og intrakulturell dialog om hvordan verden kan forstås. Hvis felles premisser kan etableres kan også det også gjennomføres meningsfulle komparative analyser på tvers av kulturer

Lesere som primært er teoretisk interesserte eller som arbeider med epistemologiske og metodiske sider ved temaet kan strengt tatt nøye seg med del I og III. Kapitlene i del II er hver for seg interessante nok, men i boken fungerer de først og fremst som illustrasjoner for den typologien av analyser som utvikles i kapittel 2.

De tre første kapitlene i boken benyttes til en kritisk gjennomgang av innvendingen mot komparative analyser. I kapittel 1 argumenteres det for at forståelsen av globalisering som en transnasjonal kontekst i endring ikke må overskygge at kulturelle, finansielle, teknologiske mv. globaliseringsprosesser møter mange ulike kontekster. Nasjonale og lokale kontekster og styringssystemer (governance) har fremdeles stor betydning og er ikke nødvendigvis en motsetning til globalisering. Som eksempel viser Henry til at EU gjennom sin vertikale og horisontale subsidiaritetspolitikk (at beslutninger bør tas på det lavest mulige beslutningsnivå, og der det er mulig, av ikke-offentlige myndigheter) på samme tid fremmer både globalisering og lokalisering. Henry redegjør for den britiske idrettspolitikken for å illustrere dette poenget.

I kapittel 2 er det de ontologiske og epistemologiske implikasjonene av den stadig større teoretiske pluralismen som vies oppmerksomhet. Hvordan kan vi sammenligne? Sammenligning forutsetter vel sammenlignbare størrelser, noe som er blitt særlig problematisk i lys av idealistiske, kritisk realistiske og relativistiske teoretiske posisjoner? Hvordan kan vi vite at det vi studerer faktisk er det samme fenomenet i ulike kulturelle kontekster? Er komparasjon av idrett i det hele tatt meningsfullt på tvers av ulike kulturelle og institusjonelle systemer? Forfatterne (Al-Tauqi, Amara og Lee i tillegg til Henry) etablerer i dette kapitlet en nyttig typologi av komparative analyser, og argumenterer for at de fire typene de utvikler alle har sine fordeler og begrensninger. Kapitlene i bokens del II dekker disse fire typene. Type I er den klassiske positivistiske analysen som søker nomotetiske generaliseringer med utgangspunkt i statistiske analyser. Kapittel 4 (av Shibli, Bingham og Henry), som handler om hvordan idrettssuksess kan måles på tvers nasjoner, er et eksempel på en komparativ analyse av type I. Type II er ideografiske analyser, som gjerne beskriver forskjeller som historiske prosesser. Både kapittel 5 (Henry, Lee og Nassis om forholdet mellom politiske partier og idretten i hhv. Taiwan og Hellas) og kapittel 6 (Henry, Amara og Aqilina om ulike former for idrettspolitik i EUs 25 medlemsland) kan klassifiseres som type II analyser, mens kapittel 7 (Henry og Dulacs sammenligning av idrettspolitikken i byene Grenoble og Sheffield) eksemplifiserer en type som teoritiserer transnasjonale prosesser som globale. Dette er en type III analyse, der det er det komplekse samspillet mellom globale og lokale fenomener og mellom kontekst og handling som tematiseres. Endelig er type IV basert på diskursanalyse, på sammenligninger av hvordan de politiske problemene konstrueres sosialt. Det siste av case-kapitlene, kapittel 8 (Amara og Henrys diskursanalyse av idrett i Algerie), representerer denne fjerde analysetypen.

Tydeligere enn de andre innledningskapitlene peker kapittel 2 framover mot de empiriske kapitlene. Kapitlet er forresten ryddigere og pedagogisk bedre enn det første, og er kanskje det kapitlet i boken som leserne best biter seg fast i (eller som biter best på leserne?). Det vil kunne være til god hjelp for masterstudenter eller forskere som vil gjennomføre komparative politikkanalyser.

I kapittel 3 har Henry med seg Mansour Al-Tauqi. Her er temaet teoretiske perspektiv som kan brukes for å forklare endringer i nasjonal og global idrettspolitik. Tre moderniseringsperspektiv identifiseres i den nyere litteraturen. I kapitlet anvendes disse på etableringen av Olympic Solidarity, OICs program for omfordeling av inntekter, opprinnelig etablert for å hjelpe før-koloniale afrikanske og asiatiske stater som fikk sin frihet på 1960-tallet. De tre perspektivene er 1) moderniserings- og konvergenhypoteser, som forklarer idrett og idrettspolitik i funksjonelle termer der idretten er et middel til å skape den beste samfunnsmodellen, 2) kulturell imperialisme, der idrett er et redskap for hegemoni og befestelse av internasjonale avhengighetsforhold og 3) globaliseringsteori, med sin vektlegging av endringsprosesser forklart gjennom samspill mellom globale og lokale fenomen, i varierende grad med vekt på en eller flere årsaksfaktorer eller som historisk betingede prosesser. Gjennom Olympic Solidarity caset vurderes de tre perspektivene. Alle tillegges forklaringskraft, dog varierende i forskjellige faser av casets utvikling.

Kapittel 3 avsluttes med en diskusjon av et fjerde perspektiv, 4) orientalisme og post-modernisme, som, noe underlig kanskje, ikke blir anvendt på Olympic Solidarity slik de andre blir. Perspektivet gis en teoretisk drøfting, men anvendes i praksis først i bokens nest siste kapittel. Hvorfor dette perspektivet ikke anvendes på Olympic Solidarity er uklart, ikke minst siden caset nærmest inviterer til det. Bokens teoretiske bidrag hadde blitt tydeligere om alle perspektivene ble behandlet likt og kanskje blitt bedre redegjort for. En mulighet hadde vært å utelate Olympic Solidarity illustrasjonen siden den likevel ikke benyttes på det fjerde perspektivet. Strukturen i argumentasjonen lider litt av disse uklarhetene.

Lesere som er på jakt etter empiriske komparative studier av idrett vil finne også dette i Henrys bok – spesielt da i del II. Likevel er dette en bok som graver dypere enn mange andre komparative analyser av idrett og idrettspolitik. Først og fremst er det en bok om de ontologiske og epistemologiske premissene for komparasjon, og den vil derfor kunne være verdifull også for forskere som ikke har idrett som sitt forskningsfelt. Tittelen vil nok likevel helst tiltrekke idrettsforskere. Så langt jeg kjenner til det som er utgitt av bøker om komparativ idrettspolitik kan jeg ikke skjønne noe annet enn at det bidraget Henry og hans kollegaer gir i denne boken er spesielt. Henry kan beklage at der er tegn til færre komparative idrettspolitikstudier, men det er vel likevel et tegn på modning når et forskningsfelt begynner å reflektere over sine grunnlagsproblemer slik det skjer i denne boken? Dette er en bok idrettsforskere bør lese.

© **Hallgeir Gammelsæter 2008**

Köp boken från [Adlibris.se](https://adlibris.se)

Kjøp boken fra [Capris.no](https://capris.no)

Køb bogen fra [Adlibris.dk](https://adlibris.dk)

Buy this book from [Amazon.co.uk](https://amazon.co.uk)

Buy this book from [Amazon.com](https://amazon.com)